

MONETĀRAIS BILĒTENS

2008

4

Lai gan ārējā ekonomiskā vide joprojām bija nelabvēlīga, saglabājās Latvijas eksporta pieprasījums un eksporta kāpuma temps būtiski pārsniedza importa pieauguma tempu. Martā preču eksports salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palieinājās par 10.2%, bet imports samazinājās par 4.6%. Arī 2008. gada 1. ceturksnī eksporta pieaugums (17.9%) būtiski apsteidza importa kāpumu (3.1%). Joprojām lielais izmaksu pieaugums un konfidences kritums apstrādes rūpniecībā, kā arī iespējamais ārējā pieprasījuma sarukums varētu mazināt Latvijas starptautisko konkurētspēju, tādējādi aktualizējot nepieciešamību veicināt eksportu. Saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes veikto iepriekšējo novērtējumu iekšzemes kopprodukts 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga tikai par 3.6%, liecinot par būtisku ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos.

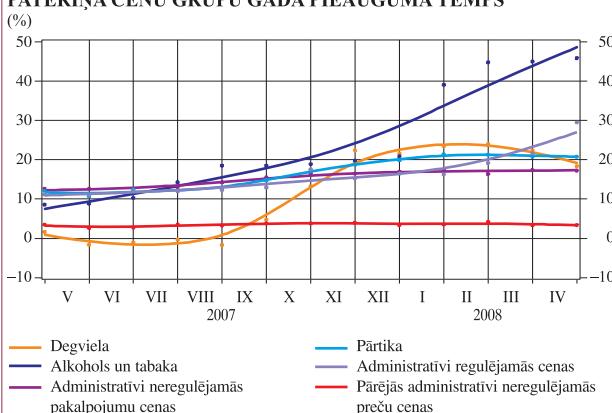
Martā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pēc darbadienu skaita izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss saruka par 9.2%. Būtisku iespaidu uz šo rādītāju atstāja lejupslīde koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanā (10.1%) un pārtikas produktu un dzērienu ražošanā (9.3%). Iekšzemes pieprasījuma kāpuma palēnināšanās noteica būtiskas tirdzniecības apjoma pārmaiņas. Mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums saskaņā ar sezonāli neizlīdzinātiem datiem martā samazinājās par 8.3% galvenokārt tekstilizstrādājumu, apgērba un apavu, kā arī pārtikas produktu pārdošanas sarukuma dēļ. Turpināja kristies automobiļu pārdošanas apjoms un sabiedriskās ēdināšanas apgrozījums. Ceļu satiksmes drošības direkcijā pirmoreiz reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka gan martā (par 49.2%), gan aprīlī (par 31.9%).

Aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu dzelzceļa kravu apgrozība palielinājās par 3.5%, bet kravu apgrozība Latvijas ostās samazinājās par 2.0%.

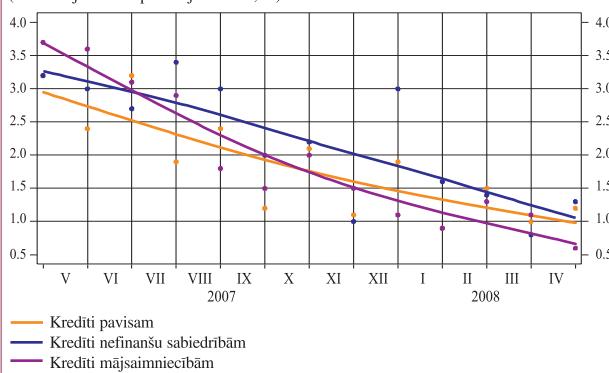
Patēriņa cenas aprīlī pieauga par 1.5%, gada inflācijai sasniedzot 17.5%. Būtiski (par 39.2%) dārgāka kļuva elektroenerģija, turpinājās atsevišķu pārtikas produktu, īpaši maizes, cenu kāpums. Par 4.2% sadārdzinājās ūdens piegāde un citi ar mājokli saistītie pakalpojumi, pieauga siltumenerģijas, apavu un apgērba, ēdināšanas un viesnīcu pakalpojumu cenas. Cenu kritums joprojām bija vērojams tikai elektroprecēm, audio, video, foto un datu apstrādes iekārtām, sakaru pakalpojumiem, dažām pārtikas precēm (piena produktiem, sieram un olām). Pēc krituma martā patēriņa cenu gada pamatinflācija aprīlī atkal bija februāra līmenī (15.8%), tomēr administratīvi neregulējamo pakalpojumu cenu ietekme tajā stabilizējusies, liecinot, ka nav vērojams papildu pieprasījuma spiediens.

Aprīlī valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 38.5 milj. latu. To nodrošināja pārpalikums pašvaldību konsolidētajā budžetā (110.0 milj. latu) un valsts sociālās apdrošināšanas budžetā (2.9 milj. latu). Savukārt valsts pamatbudžeta deficitis bija 75.1 milj. latu. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 48.4%, bet izdevumi – par 47.6%. Nodokļu ieņēmumu pieauguma temps bija mērenāks (17.9%), bet ieņēmumus palielināja ārvalstu finanšu palīdzība un ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma. Izdevumu pieaugumu noteica būtisks subsīdiju un dotāciju, sociālo pabalstu un kapitālo izdevumu kāpums (attiecīgi 66.5%, 54.9% un 45.5%). 2008. gada pirmajos četros mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 152.7 milj. latu (2007. gada atbilstošajā periodā – 174.8 milj. latu). Valdības iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisijas rezultātā

PATĒRIŅA CENU GRUPU GADA PIEAUGUMA TEMPS



REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMA DINAMIKA
(salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi; %)



centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds aprīlī pieauga par 7.4 milj. latu (līdz 1 423.9 milj. latu).

Monetārie rādītāji aprīlī palielinājās, turklāt pēc ilgstoša sarukuma pieauga arī plašāko naudas piedāvājuma rādītāju gada kāpuma temps. M3 palielinājās par 155.3 milj. latu, gada pieauguma tempam augot par 0.7 procentu punktiem (līdz 10.8%), bet M2 – par 150.2 milj. latu (gada pieauguma tempa kāpums – 0.8 procentu punkti; līdz 10.7%). Tikai M1 pieaugums bija neliels (13.1 milj. latu), un tā atlikums aprīla beigās bija par 8.4% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Mazliet saruka noguldījumu uz nakti atlikums (par 14.2 milj. latu) un noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem atlikums (par 5.7 milj. latu), bet būtiski auga noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikums (par 142.8 milj. latu) un skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs; par 27.3 milj. latu).

Augstāks ienesīgums noteica latos veikto noguldījumu atlikuma pieaugumu, gada kāpuma tempam sasniedzot 6.4%, bet eiro veikto noguldījumu atlikums nedaudz samazinājās un gada pieauguma temps saruka līdz 32.4%.

Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtos kredītu atlikums aprīlī palielinājās par 164.1 milj. latu. Pieaugums būtiski neatšķrās no 2008. gada pirmo mēnešu vidējā rādītāja, bet bija 2.1 reizi mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Kredītu atlikuma gada pieauguma tempa turpināja sarukot (aprīlī – par 2.5 procentu punktiem; līdz 22.9%). Mājsaimniecībām izsniegtos kredītu atlikums pieauga par 38.4 milj. latu, gada pieauguma tempam samazinoties līdz 23.6% (t.sk. kredītam mājokļa iegādei – līdz 23.4%, patēriņa kreditam – līdz 34.1%), bet nefinanšu sabiedrībām izsniegtos kredītu atlikums palielinājās par 86.3 milj. latu, gada pieauguma tempam sarūkot līdz 28.7% (t.sk. komerckreditam – līdz 9.1%, industriālajam kreditam – līdz 34.8%).

Aprīlī straujāks bija ārvalstu banku finansējuma pieaugums (246.9 milj. latu, t.sk. no saistītajām bankām – 257.2 milj. latu). Savukārt MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs samazinājās tikai par 75.0 milj. latu.

Skaidrās naudas pieprasījumam augot, naudas bāze M0 aprīlī palielinājās par 37.8 milj. latu. Centrālās bankas naudas piedāvājumu palielināja valdības latu noguldījuma atlikuma Latvijas Bankā sarukums par 18.8 milj. latu, kā arī Latvijas Bankas veiktā ārvalstu valūtas pirkšana neto 19.8 milj. latu apmērā. Valdībai samazinot ārvalstu valūtas noguldījuma atlikumu Latvijas Bankā, centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi saruka par 6.4 milj. latu. Emittētās nacionālās valūtas segumas ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem aprīļa beigās bija 119.4%.

Naudas tirgū bija likviditātes pārpalikums, tāpēc bankas lielāko mēneša daļu izvietoja brīvos līdzekļus centrālajā bankā, izmantojot noguldījumu iespēju uz nakti. Tādējādi RIGIBOR kreditiem uz nakti saglabājās zems (3.2–3.8%). Mēneša laikā RIGIBOR kreditiem ar 3 mēnešu termiņu samazinājās par 30 bāzes punktiem (līdz 5.70%), savukārt RIGIBOR kreditiem ar 6 mēnešu termiņu nedaudz pieauga (par 18 bāzes punktiem; līdz 7.21%). Aprīlī saruka nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegtos kredītu vidējā svērtā procentu likme (attiecīgi līdz 6.8% un 17.8%). Savukārt ārvalstu valūta izsniegtos kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz pieauga (nefinanšu sabiedrībām – līdz 7.6%, mājsaimniecībām – līdz 6.4%). Noguldījumu procentu likmes gandrīz nemainījās, tikai mājsaimniecību latos veikto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme saruka par 1.0 procentu punktu (līdz 6.9%).

Aprīlī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu palielinājās attiecīgi par 0.9% un 0.1%, bet Japānas jenas kurss samazinājās par 3.4%.

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2008	
	III	IV
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa atbilstoši darbadienu skaitam izlīdzinātās pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	-5.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas Mēneša (%)	1.5	1.5
Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (%)	12.3	13.0
Gada (%)	16.8	17.5
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	15.5	15.8
Reģistrēto bezdarbinieku skaits perioda beigās	52 806	52 897
Bezdarba līmenis	4.9	4.8
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance (milj. latu)	114.3	152.7
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	378.4	*
Imports	629.7	*
Bilance	-251.3	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	III	IV
MFI¹		
M3	6 314.9	6 470.2
<i>Repo</i> darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	66.2	71.3
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	25.9	25.8
M2	6 222.9	6 373.1
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 176.9	2 319.7
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	341.0	335.3
M1	3 704.9	3 718.0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	842.7	870.0
Noguldījumi uz nakti	2 862.2	2 848.0
Tīrie ārējie aktīvi	-4 711.3	-4 786.3
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	13 500.0	13 664.1
Kredīts valdībai	322.7	339.4
Centrālās valdības noguldījumi	432.8	405.8
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 414.4	2 409.3
Latvijas Banka		
M0	2 437.3	2 475.1
Skaidrā nauda apgrozībā	961.3	1 003.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 465.9	1 461.1
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	10.1	10.2
Tīrie ārējie aktīvi	2 961.0	2 954.6
Tīrie iekšējie aktīvi	-523.7	-479.5
Kredīti	-347.6	-318.3
MFI	0	0
Valdībai (neto)	-347.6	-318.3
Pārējie aktīvi (neto)	-176.1	-161.2
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	4 137.80	4 163.51
Zelts	148.93	141.70
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.12	0.11
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	3 988.69	4 021.64
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	6 534.95	6 517.00
Zelts	235.21	221.80
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.18	0.18
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 299.47	6 294.93

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2008	
	III	IV
Latos izsniegti iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.4	3.3
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegti kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	8.7	6.8
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	18.5	17.8
t.sk. mājokļa iegādei	9.0	9.2
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.3	7.6
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.3	6.4
t.sk. mājokļa iegādei	6.0	6.2
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	5.0	4.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.3	1.2
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	7.9	6.9
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	0.9
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.7	3.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.7	1.6
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.2	4.2
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.7	1.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4450	0.4490
Ls pret GBP	0.8930	0.8940
Ls pret 100 JPY	0.4460	0.4310
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	III	IV
MFI rezerves	1 591.2	1 621.0
Nacionālā valūta kasēs	118.6	133.9
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 472.6	1 487.1
Ārzemju aktīvi	4 561.6	5 107.2
Ārvalstu valūta kasēs	63.0	60.7
Prašības pret MFI	2 667.1	3 117.2
Prašības pret ne-MFI	1 753.0	1 848.1
Pārējie aktīvi	78.5	81.1
Prašības pret centrālo valdību	262.9	279.5
Prašības pret vietējo valdību	59.8	59.9
Prašības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	268.2	268.5
Prašības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	7 102.0	7 229.0
Prašības pret mājsaimniecībām	6 189.1	6 227.5
Neklasificētie aktīvi	988.4	1 018.9
Pamatlīdzekļi	184.5	190.5
Nauda ceļā	29.9	32.2
Pārējie aktīvi	171.9	172.9
Prašības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	602.0	623.3
Aktīvi pavisam	21 023.1	21 811.4
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	287.8	314.7
Noguldījumi uz nakti latos	1 547.5	1 567.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	101.1	102.4
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	684.7	668.9
Mājsaimniecību	761.7	796.1
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 212.3	1 285.7
Valsts nefinanšu sabiedrību	210.8	210.5
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	346.4	406.1
Mājsaimniecību	655.1	669.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 514.4	2 492.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	43.4	52.6
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	745.3	717.8
Mājsaimniecību	1 725.7	1 722.0
Centrālās valdības noguldījumi	85.2	87.5
Vietējās valdības noguldījumi	238.5	286.1
Tranzītfondi	4.0	3.9
Ārzemju pasīvi	12 233.8	12 848.1
Saistības pret MFI	8 197.1	8 444.1
Saistības pret ne-MFI	3 677.1	3 906.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	359.5	497.8
Saistības pret Latvijas Banku	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	309.2	308.3
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	66.2	71.3
Kapitāls un rezerves	1 789.6	1 823.6
Rezidentu	1 044.4	1 076.2
Nerezidentu	745.2	747.4
Uzkrājumi parādiem un saistībām	121.5	126.2
Neklasificētie pasīvi	900.9	910.8
Nauda ceļā	164.4	157.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	204.1	212.5
Saistības pret rezidentu MFI	532.4	541.1
Pasīvi pavisam	21 023.1	21 811.4
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	287.8	314.7

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).